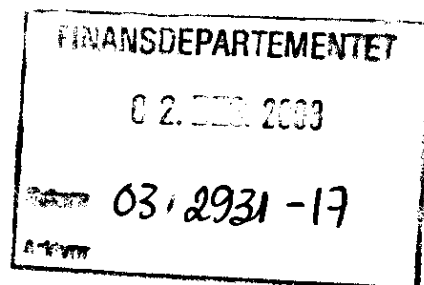

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.

0030 OSLO

Deres ref.

Vår sak 03/02316-005 011669/03
621.3

JES
Oslo, 01.12.2003

NOU 2003:23 EVALUERING AV REGNSKAPSLOVEN

Landsorganisasjonen i Norge har mottatt departementets høringsbrev av 17.9.2003 angående ovennevnte.

Generelt

LO ser på regnskapslovens bestemmelser som svært viktige for utviklingen i næringslivet og samfunnet ellers. Betydningen av regnskapsloven har vært undervurdert, og det er behov for en bredere samfunnsdebatt om regnskapsloven og dens konsekvenser.

LO er forbauset over at utvalgsflertallet synes å ta så lite lærdom av de alvorlige feil og skandaler som er avdekket særlig i USA, men også i Norge. Flertallet avviser forslag som kan bidra til å forebygge fremtidige problemer.

Dette viser at fagfolk med økonomiske interesser knyttet til bruken av et regelverk ikke må få dominere regelutviklingen og graden av samfunnsmessig kontroll i det økonomiske liv.

Forholdet til EØS-avtalen og valgmuligheter i regnskapsføringen

Næringslivet er blitt stadig mer internasjonalt, og det er et aktivt løpende arbeid med videreutvikling av internasjonale regnskapsstandarder. Alt annet likt er det en fordel om hovedtrekkene i regnskapsstandardene er rimelig ensartede landene imellom. Det letter oversikten blant annet for internasjonale investorer og analytikere, og gjør regnskapskonsolideringen enklere for internasjonale konserner. Imidlertid er europeiske regnskapsstandarder utarbeidet med tanke på konsernregnskaper og ikke selskapsregnskaper på grunn av selskapsrettslige forskjeller i de ulike land.

Samtidig må det tas hensyn til at det er sider ved internasjonale standarder som passer dårlig ut fra nasjonale forhold, og ikke minst nasjonale politiske prioriteringer og holdninger. For eksempel mener LO at den valgfrihet i regnskapsføringen som det er lagt opp til internasjonalt, ikke er i samfunnets interesse.

Det er i denne sammenheng et paradoks at flertallet i Regnskapslovutvalget ønsker å binde norske regler tettere opp til internasjonale regler som gir større valgfrihet enn regnskapsloven

pr. i dag, mens den internasjonale trenden går mot mindre valgfrihet. Her er det altså snakk om å gå to skritt tilbake nå, for å så kanskje å gå ett skritt fram senere.

Norske regler må følge EØS-avtalen. Men flertallets forslag går langt utover de kravene EØS-avtalen setter. Det henger sammen med at flertallet foreslår omfattende endringer i selve regnskapsloven, som gjelder for alle regnskapspliktige. LO mener at man i stedet bør utarbeide spesielle regler for selskapenes konsernregnskap og bare ha få endringer i regnskapsloven. LOs syn her er i tråd med mindretallets forslag, omtalt på s. 41 i utvalgets rapport. Vi mener dette er tilstrekkelig i forhold til våre forpliktelser etter EØS-avtalen (som pålegger at børsnoterte selskapers konsernregnskaper skal avlegges i henhold til internasjonale regnskapsprinsipper, såkalt IAS/IFRS).

LO mener alle konserner, også ikke børsnoterte, skal følge IAS-forordningen for konsernregnskapet, mens alle selskapsregnskaper skal avlegges etter regnskapsloven. Vi viser til at selskaper kan organiseres i konserner etter hva eierne ser på som best for seg, og at dette ikke nødvendigvis tilsier enklere regnskapsregler. Konsernregnskaper inneholder informasjon som ikke fremkommer andre steder.

Ved å i hovedsak begrense den internasjonale tilpasningen til konsernregnskapene vil gjeldende regnskapslov i stor grad forbli intakt. Dermed oppnår en også å bevare klarere og mer entydige regler i selskapslovgivningen. Vi antar at dette også vil være kostnadsbesparende for de regnskapspliktige.

LO støtter videre mindretallsforslaget som foreslår et skarpere skille mellom selskapsregnskap og konsernregnskap.

Overgang til balanseorientert regnskapsføring

LO er avvisende til overgangen til balanseorientert regnskapsføring som flertallet foreslår i regnskapsloven uten en utredning av de konsekvenser dette kan få, særlig fordi det representerer et brudd med gjeldende regnskapsføring. LO mener flertallet undervurderer betydningen av forslagene på dette området. Flertallets forslag innebærer etter LOs syn overgang fra historisk kostmodellen til en balanseorientert verdifastsetting. Forslagene tilrettelegger for at verdiene i balansen svinger mer fra år til år i forhold til gjeldende regler, noe som også øker risikoen for oppblåste balanseverdier. LO støtter her utvalgets mindretall.

LO mener at overgang til balanseorientert regnskapsføring fører til større mulighet for manipulasjon eller fordreining av regnskapene. Dermed kan regnskapene i mindre grad – ikke større grad slik flertallet i utvalget mener – bli dekkende for den underliggende, reelle utviklingen.

Vurdering til markedsverdi

Flertallet foreslår at finansielle instrumenter, investeringseiendommer, fiske og havbruk kan (ikke skal) vurderes til markedsverdi. LO støtter mindretallet som ønsker å videreføre dagens regler, hvor blant annet børsnoterte aksjer og obligasjoner skal vurderes til markedsverdi, mens øvrige finansielle instrumenter skal vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og markedsverdi. For øvrige eiendeler mener LO at metodene for verdifastsetting til virkelig verdi, som i utstrakt grad er basert på subjektive forutsetninger og vurderinger, er velegnet for

manipulasjon av regnskaper. I forhold til flertallets forslag vil mindretallets forslag redusere mulighetene for tilfeldig verdsetting og manipulasjon av regnskapene.

LO vil bemerke at regnskapsmessig behandling av, måling av, presentasjon av og noteopplysninger om finansielle instrumenter fortsatt ikke er godkjent av EU.

Standardsettende organ og kontrollorgan

LO mener at norsk standardsetter bør være et offentlig organ. LO er skeptisk til at slik myndighet gis til Norsk RegnskapsStiftelse slik det foreslås av utvalget, blant annet at Norsk RegnskapsStiftelse velger områder det skal utarbeides standarder på og tidspunkt for når arbeidet igangsettes. I Sverige har det offentlige organet Bokföringsnämnden en overordnet myndighet for "god redovisningssed", som tilsvarer "god regnskapsskikk".

LO støtter mindretallet på fem i utvalget som foreslår at Kredittilsynet, som en del av den offentlige forvaltning, skal være både kontrollorgan og utøvende organ for å overvåke regnskapsreglene.

LO mener at alle regnskapspliktige bør omfattes av kontrollen, på stikkprøvebasis, slik ordningen er i Danmark.

Regnskapsplikt

LO er uenig i flertallets forslag om å endre begrepet "antall ansatte" til "antall årsverk", og viser til at "antall ansatte" er brukt i annen relevant lovgivning, blant annet i EU, Sverige og Danmark.

LO er også uenig i at dagens definisjoner av hva som regnes som små foretak oppjusteres. Også i 1998 ble definisjonene oppjustert slik at hovedtyngden av norske aksjeselskaper i dag er underlagt reglene for små foretak. LO foreslår dessuten at små foretak ikke skal unntas fra konsernregnskapsplikten.

Videre er LO uenig i flertallets forslag om at regnskapsplikt for "indre selskap" faller bort. LO ser det som svært viktig å ha åpenhet om eierskap og fordeling av verdiskaping i store selskapsstrukturer. Vi viser også til at registrerings- og innsendelsesplikten til Regnskapsregisteret for "indre selskaper" opphørte i 2001.

LO støtter flertallets forslag om offentlighet av årsregnskaper. Også "indre selskap" bør ha innsendelsesplikt til Regnskapsregisteret.

Årsberetning og norsk språk

LO støtter mindretallsforslaget om å videreføre gjeldende bestemmelse om årsberetningen. Dette er mulig innenfor EUs moderniseringsdirektiv for selskapsrett.

LO støtter mindretallsforslaget om å videreføre gjeldende regler om at årsberetningen må avgis på norsk, samt at årsregnskapet skal være i norske kroner, men at noe annet kan bestemmes av departementet ved forskrift eller enkeltvedtak.

Flertallet i utvalget foreslår en ny formålsbestemmelse, som sier at bare "overordnet" informasjon som er nødvendig for å vurdere selskapets økonomiske stilling skal inn i

årsberetningen. Denne formålsbestemmelsen vil begrense styrets ansvar, noe LO er kritisk til, særlig fordi forslag fra flertallet øker risikoen for feil i regnskapet. Flertallets forslag fjerner dessuten lovpålagte informasjonskrav om for eksempel sykefravær og ulykker. De absolutte informasjonskravene som gjelder for årsberetningen i dag bidrar til å skape tillit og et godt samarbeidsklima, og ivaretar også allmenne interesser og de ansattes interesser, i tråd med den bedriftsdemokratiske tradisjonen som har lange røtter i norsk arbeids- og næringsliv. LO støtter mindretallets syn om at dagens bestemmelser for årsberetningen videreføres, det vil si uten formålsbestemmelse.

LO finner det naturlig at bedrifters samfunnsansvar er knyttet til rapporteringen i årsberetningen, idet vi viser til det ansvaret som er knyttet til denne. I dette ligger at årsberetningen må vise informasjon blant annet om likestilling, arbeidsmiljø og ytre miljø.

Informasjon om lederlønn

Flertallet har foreslått to mindre endringer i forhold til gjeldende regler. Det ene er en negativ bekreftelse. Det betyr at det skal redegjøres i note dersom det ikke er ordninger i form av lønn, pensjonsforpliktelse eller annen godtgjørelse til daglig leder, medlem av styret eller bedriftsforsamling. Det andre er at det for børsnoterte selskap skal redegjøres for selskapets gjeldende politikk og avlønning, opsjonsordninger m.v. for daglig leder, det enkelte styremedlem og de enkelte ledende ansatte.

LO mener flertallets forslag ikke er tilstrekkelig for å endre dagens dårlige praksis. LO støtter mindretallet som foreslår en mer presis lovregulering for å unngå at regelverket kan mistolkes. LOs forslag blir enda mer aktuelt etter at Justisdepartementet har fremmet forslag om mer offentlighet rundt lederlønnfastsetting. Denne informasjonen blir offentlig enten gjennom noter til regnskapet eller i årsberetningen.

LO vil advare mot at slik informasjon kan gis i separat rapport siden det ikke er knyttet noe ansvar til slik informasjon fra selskapet. Mindretallet ved LOs utvalgsmedlem, har foreslått at lønn og godtgjørelser til ledende ansatte skal spesifiseres på det enkelte medlem i note til årsregnskapet (§ 7-31). Dette er en utvidelse av informasjonen i forhold til gjeldende regler. Videre foreslår LO at det i note skal gis opplysninger om ledende personer som har mer enn ett verv eller oppdrag i konsernet og hvor i konsernet. Videre at alle selskaper skal redegjøre for selskapets gjeldende politikk og avlønning til ledende ansatte, samt forventet utvikling av disse. Dette er også foreslått som noteopplysning av utvalgets flertall men bare for de børsnoterte selskapene, mens LO foreslår at det skal gjelde alle selskaper og at opplysningene skal presenteres i årsberetningen (§ 3-3).

LO foreslår også en såkalt negativ bekreftelse, som betyr at det skal opplyses dersom det i selskapet ikke finnes ordninger som det er pålagt å opplyse om i henhold til § 7-31.

Utbytte

LO mener det ikke bør gis valgmuligheter for den enkelte regnskapspliktige i hvordan "foreslått utbytte" skal presenteres. Primært ønsker LO en videreføring av gjeldende regler som betyr at "foreslått utbytte" avsettes som kortsiktig gjeld som nå. Sekundært, dersom flertallets forslag om balanseorientert regnskapsføring blir vedtatt, foreslår LO at foreslått utbytte skal vises i note til regnskapet for det regnskapsåret det vedrører. Det vises for øvrig til LO's brev til Finansdepartementet av 6. oktober 2003.

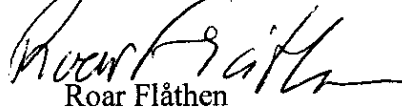
Noter

Flertallet har foreslått å fjerne flere noteopplysninger. Et eksempel er opplysningskravet om aksjeselskapers eiere som flertallet har foreslått fjernet for små foretak. LO mener dagens regler må videreføres fordi forslaget innebærer at flertallet av norske aksjeselskaper ikke vil måtte gi denne informasjonen.

Generelt mener LO dagens regler for noteopplysninger må videreføres. Hensikten er å ikke svekke informasjonen til brukere av regnskapet.

Med vennlig hilsen

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Roar Flåthen

Jan-Erik Støstad